

Színek és ritmusok

Dunai Virág

Pécsi Tudományegyetem, Művészeti Kar

Festő Szak, 5. évfolyam

Prof. Somody Péter

Az elmúlt két évben készült festményeimet szeretném bemutatni. Leginkább a színek apró különbségei és az ismétlődéseikből adódó ritmikusságuk érdekeltek, ezek kerültek a figyelmem középpontjába. Nem szerettem volna unalmas, monoton ismétlődéseket, inkább játékos véletlenszerűséget, aminek alapját a spontán, belülről jövő “primitív” (ősi) zeneiség adja.

Eleinte nagyobb tónuskülönbségekkel dolgoztam és a színek is tisztábban (keveretlenül) kerültek egymás mellé, ám ez idővel megváltozott. Ez a változás az olyan kisebb képeken, egyetemi kurzusokra készült tanulmányokon, illetve a később készült Kapu címet viselő, nagyobb léptékű festménypáron figyelhető meg. Ettől kezdve mindenekelőtt arra törekedtem, hogy a tónuskülönbségek (színerősségek) helyett a valőrökre (színárnyalatokra) helyezzem át a hangsúlyt és a festékkeverés során felhasznált kiinduló színeket (vagyis a boltban kapható festékeket) is erősen leredukáltam és ezzel párhuzamosan, szinte magától, a képen megjelenő formák is radikálisan leegyszerűsödtek. Eleinte figurális témákat absztraháltam, azokat csíkokra, négyzetekre, hullámvonalakra bontottam le, ám később ezeket is teljesen elhagytam és csak egy színes négyzetekkel beborított felület maradt. Így vált lehetővé, hogy teljes figyelmemet a vizsgálódásom tárgyára, vagyis a színek apró különbségeire és ritmusokra irányíthassam. Bemutatásra szánt alkotásaim többsége már tisztán csak apró, mozaikszerű szín-négyzetekből épülnek fel.

A valőrök és a ritmusok egy különös jelenséggel szembesítettek: a színek termélységével, amely mindig csak akkor jön létre, amikor az utolsó fehér folt is eltűnik a vászonról.

A fehér szín nagyon el tudja vonni a figyelmet az apró, érzékeny kolorit különbségekről, így elkezdtem az alapozáshoz erősen pigmentált temperát keverni, illetve a hatásosság növeléséért volt, hogy át is mentem rajta egy egyszerű tempera réteggel. Első ilyen alkotásom a Piros II. címet viseli. Az egységes, monokróm alapon elszórt apró, színes négyzetek összessége tömör, egységes tömböt alkot, ugyanakkor létrejön egyfajta különös termélység is, amely mintha a színek öntörvényű terébe világítana be. Itt szembesültem ismét az "olajperemek" jelenségével, amit már korábbi figurális alkotásaimnál szándékosan használtam a különböző tér hatások eléréséhez.

Az "olajperem" akkor jön létre, ha az erősen szívó alap kiszívja az olajat a lefestett térmézből és ezáltal egy sziluettszerű derengés körvonalazódik ki. Ennél a képnél még nem szerettem volna tovább lépni erre az útra, ezért az egységes háttér eléréséhez végigmentem rajta egy festőszeres réteggel. Miután jobban megismerkedtem a színek egymásra gyakorolt hatásával és a raszterrendben is jobban el tudtam igazodni, szerettem volna tovább oldani azt a szabályos, némiképp merev elvet amit korábban alapul vettem és elindultam az "olajperemek" kiszámíthatatlanabb ösvényén. Ezzel párhuzamosan elkezdtem merészebben bánni a tónusokkal és valórókkal is. Eleinte az "olajperem" mintegy kísérőelemként funkcionált, mint pl. a Kék I. címet viselő festményemnél is. Ezek a peremek finom tónuskülönbségeket hoznak létre, amiket nagyon izgalmasnak találtam és találok. Később már egy átgondoltabb kompozíciós eszköz lett, majd a Citrom I. című alkotásban nagyon fontos szervező elemként működött.

Kék I. munkámnál több négyzetet hagytam kitöltetlenül, a színezett és üresen hagyott négyzetrácsos felületek ugyanolyan arányban láthatóak. A szemet a középen átlósan felsorakoztatott sötétkék négyzetek vonják magukra, ami annak az eredménye hogy sokkal sötétebb a tónusértéke mint a kép bármelyik coloritjának. Ennek az erősségét az "olajperemek" enyhítik. Az olajos felületek azok amik elválaszták a színes négyzetek hasonló tónusait a matt tempera háttértől. Minél kevesebb az olaj a festőszeremben, annál kisebb lesz a színt körülvevő "olajperem" és van olyan rész ahol szinte alig észrevehető, de a legtöbb esetben egy hangsúlyos aurát kap minden színmező, ami itt lágyabb harmónia helyett egy pattogósabb összhatást eredményez. A Piros II.-es alkotáshoz képest ez sokkal dekoncentráltabb, zavarosabb a kompozíció és a színvilág tekintetében. Ez változott a Rózsaszín I. festményemnél, ahol ügyeltem arra, hogy a néhány erősebb tónussal bíró színcsoport óvatos és finom átmenettel olvadjon bele a matt háttérbe. Itt ismét koncentráltabb

egységekről tudunk beszélni. Egyfajta szintézist talán a korábban említett Citrom I. festményemnél látok. Ahol a finom átmenetek a valörök nagy különbségével párosul és a színekkel kitöltött négyzetek egy átgondoltabb, erősebb elrendezésben vannak jelen.

A ritmusok és a színek továbbra is a központi gondolatom. Ezen kívül nagy butaság lenne figyelmen kívül hagyni a festmény terét tágító tényezőket. Tovább kívántam növelni a játékosságot és az jutott eszembe, hogy ezt nem kell feltétlenül egyedül csinálnom. Elgondoltam egy most még folyamatban lévő nagy méretű képet. A kép mérete kb. 2x3 méter. És a legérdekesebb dolog benne, legalábbis számomra az elkészítés folyamata. Egy jó barátomat kértem meg a közös projekt megvalósításához. Ennél a személynél a speciális az, hogy zongoratanárnak készül de mind e közben komolyan benne van a graffitik világában. Abban állapodtunk meg, hogy felváltva fogjuk a különböző rétegeket felvinni a képre. Én csinálom a négyzeteimet, ő pedig a szokásos utcai stílusában grafiti spray-el fúj rá ott, ahol jónak találja és azt, amit szeretne. Egy kikötésem volt ezzel kapcsolatban, mégpedig, hogy az éppen használt spray színeit én válasszam ki, hogy ne távolodjak el a színtanulmányaimtól. Becsléseim szerint ez a projekt 1 évig is eltarthat, mert az olajos rétegek hosszú ideig száradnak, az akril alapú festékszóróknak viszont nincs ilyen féle hátulütője. Szeretnék még több közös projektet, főleg azért mert zenészként lehetséges, hogy máshogy viszonyul a ritmusokhoz és talán 2D-ben másképpen mutatkozik meg ez, mint mondjuk a hallásunkon keresztül, egy számomra nehezebben megfogható tiszta absztrakt formában. Nyitott, technikai kérdés még az is, hogy a festményeket lakkozzam-e vagy sem, mert a matt tempera réteg felületi fényhatása mélységi fényhatásra változna a lakkozástól, és ezt szerettem volna elkerülni, mert ezáltal az “olajperemek” is eltűnnének, amik nélkül kevésbé lenne izgalmas a kép.